

Uplynulé týždne sa u nás niesli v znamení cirkevno-náboženských slávností. Najvýznamnejšou bola birmovka. V sobotu 20. júna sa konala slávnostná svätá omša, ktorú celebroval nitriansky sídelný biskup Mons. Viliam Judák. Sviatosť birmovania prijala 40 birmovancov. Slávnosť obohatili svojím spevom oba domáce spevokoly, ženský Chor de Clus a mužský zbor Klížania.

Text – Peter Matášeje Foto – Ing. Anton Stanko

Kresba Mária Orthová - Matášeje

ZAVRŠENIE KRSTU

Medzinárodné právo pozná pojem „ratifikácia zmluvy“. Slovník cudzích slov definuje ratifikáciu ako dodatočné schválenie medzinárodnej zmluvy, obvyčajne parlamentom. Takúto zmluvu prerokujú a dohodnú predstavitelia jednotlivých štátov. A potom ju domáce parlamenty ratifikujú, teda záväzne prijímú.

Tento obraz zo života ľudskej spoločnosti možno čiastočne preniesť aj do života viery. Rodičia prinášajú svoje deti krátko po narodení na krst. Dávajú ich krstiť v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Tak dohodnú krstnú zmluvu s Osobami Najsvätejšej Trojice. Prejdú roky detstva a prichádza obdobie mladosti medzi trinástym a osemnástym rokom. V tomto období si mladí už sami rozhodujú o niektorých oblastiach svojho života.

Je to dobrý čas aj pre slávnostnú ratifikáciu krstnej zmluvy. Najvhodnejšou príležitosťou je sviatosť birmovania. Mladí ľudia prichádzajú z vlastnej vôle. Počas obrady pred Pánom Bohom i ľudmi si obnovia krstné sľuby a tak dajú najavo, že svoj krst berú na vedomie ako záväzok. Záväzujú sa, že budú kresťanský žiť, svoju krstnú milosť ďalej rozvíjať, svetlo svojej viery odovzdávať ďalším ľuďom. Tak vyzerá završenie krstu.

Birmovanci prijímajú sedem darov Ducha Svätého a stávajú sa nositeľmi svetla:

Dar múdrosti vedie k poznávaniu pravých hodnôt a k vytváraniu pevných životných zásad.

Dar rozumu pomáha správne rozumieť Božím pravdám o zmysle a ciele života.

Dar rady pomáha správne sa rozhodovať v komplikovaných životných situáciách.

(Pokračovanie na str. č. 3)

Rastú!

Počúvame zovšadiaľ. A tak do lesa na huby chodia starší, mladší, ale aj deti. Hľadanie hribov majú radi aj bratia Šťastní. Obom sa darí ich aj nachádzať o čom svedčí aj táto fotografia. Vpravo je starší Matiaš, vľavo Tobiáš.

Foto - Katarína Šťastná

Mesačník občanov Veľkého Klíža

číslo 6.

rok 2020

ročník XXV.

Zapojíte sa?

Kultúrna a športová komisia pri obecnom zastupiteľstve Veľký Klíž organizuje fotografickú súťaž LETO 2020 V NAŠEJ OBCI. Súťažné kategórie: Flóra, Fauna, Osoby, Ľudská činnosť, Rôzne. Súťaž trvá do 15.9.2020 (vrátane). Každý súťažiaci môže poslať iba 1 fotografiu do každej kategórie. Súťažné fotografie posielajte na KaSKvelkykliz@gmail.com Zasláním fotografie súhlasíte s jej použitím na propagačné účely obcou Veľký Klíž a so spracovaním osobných údajov (meno a priezvisko).

ROKOVALO ZASTUPITEĽSTVO

V utorok 23. júna 2020 rokovali poslanci obecného zastupiteľstva na svojom 11. riadnom zasadnutí pod vedením starostu obce. Rokovanie prebiehalo podľa v úvode schváleného programu rokovania. Bol schválený plán kontrolnej činnosti na obdobie 2. polroka 2020, ktorý predniesol hlavný kontrolór obce. Účtovníčka obce predniesla komentáre a dôvodové správy k rozpočtovým opatreniam číslo 4 a číslo 5 v tomto roku. Rozpočtové opatrenie č. 4 (úprava rozpočtu) vzali poslanci na vedomie, nakoľko zmena rozpočtu v hlavných kategóriách neprekročila zastupiteľstvom schválený limit tisíc euro. K návrhu rozpočtového opatrenia č. 5 bolo potrebné pristúpiť z dôvodu riešenia následkov pandémie a výrazného zníženia príjmu obce – zníženie podielových daní – zatiaľ predpoklad o 34 tisíc eur. Znížením príjmov sa museli znížiť aj výdaje. V návrhu boli predložené okrem iných – zrušenie odmiem zamestnancov obce s príslušnými odvodmi, zrušenie plánovanej údržby vestibulu a kancelárie obecného úradu, zrušenie modernizácie kuchyne KD, zrušenie plánovaných kultúrnych

(Pokračovanie na str. č. 2)

Blahoželáme

V mesiaci **jún 2020** oslávili svoje jubileum dve naše spoluobčianky:

Estera Peciarová - 60 rokov
Anna Kňazeje - 70 rokov

Srdečne im blahoželáme a prajeme im predovšetkým pevné zdravie, Božie požehnanie a spokojnosť v kruhu svojich najbližších.

*Redakcia Nového Clusu
 a pracovníci obecného úradu*

* NOVORODENCI *

.....

SOBAŠE

.....

† OPUSTILI NÁS †

Anna Ťažká, rod. Kňazejová

* 4.2.1929 † 19.6.2020

rodáčka z Klížskeho Hradišťa,
 manželka spisovateľa
 Ladislava Ťažkého

ROZLÚČKA

*Utíchlo srdce, utíchol hlas mal si rád
 život a všetkých nás.*

Dňa 14. júna 2020 nás vo veku 87 rokov navždy opustil náš drahý manžel, otec, starý a prastarý otec

KAROL HLAVAČKA

z Ješkovej Vsi.

Ďakujeme všetkým príbuzným a známym za kvetinové dary a prejavenu sústrasť.

Za dôstojnú rozlúčku ďakujeme aj spevokolu Klížania.

Drahý náš otec a Karči, ostaneš navždy v našich srdciach.

Manželka Mária a deti Katka a Roman s rodinami.

Čas letí jak vtáci nedozierni...

Požičala som si tieto slová básnika... A dodávam k tomu, že ešte rýchlejšie plyní čas, keď človek robí to, čo má rád.

Kto by povedal, že náš rodák **Mons. Mgr. Peter Paliatka** slúži Bohu i ľuďom už 40 rokov? Vysvätený za kňaza bol 15. júna 1980. Na tento pamätný deň pamätali aj farníci z miesta jeho terajšieho pôsobenia v Bojne. V nedeľu 14. júna 2020 mu na druhej svätej omši zablahoželali k jeho významnému jubileu a odovzdali mu z vďaky kyticu. Počas svätej omše mu zaspievali aj deti z Rodinného spoločenstva. Tejto milaj udalosti predchádzali

kedyś dávno chvíle úvah, rozhodovania a hlavne odriekania, obiet aj modlitieb mladého muža. Ich výsledkom bol primičný deň ako dar. Odvtedy každý deň berie na plecia svoj kríž a pomáha ho nieť aj iným. Ujedá zo svojho kňazského chleba, ktorý býva občas i mäkký a voňavý,

Za farníkov v Bojne blahoželali miestna pani kostolníčka a gitarista detského zboru.

Súťaž o „naj“ pohľadnicu z dovolenky

Nie, neklame Vás zrak. Redakcia Nového Clusu Vás, našich čitateľov tento rok opäť vyzýva k zasielaniu pozdravov a pohľadníc z Vašich prázdninových potuliek, tentokrát našim krásnym Slovenskom. Situácia s Covid-19 nám všetkým tento rok komplikuje bežný život a v rámci neho aj cestovanie svetom. Radi uvítame Vaše pozdravy, hoci aj zo susednej obce, či okresného mesta. Tešíme sa na Vaše pohľadnice!

Redakcia NC

ale častokrát skôr suchý a tvrdý. Robí to s láskou na väčšiu Božiu česť a slávu.

Drahý duchovný otec Peter, tešíme sa spolu s Vami z Vášho jubilea. Z úprimného srdca Vám blahoželáme, v modlitbách vyprosujeme od nebeského Otca pevné zdravie, hojnosť jeho milosti, plnosť darov Ducha Svätého a od nebeskej Matky stálu ochranu. Nech Pán odmení Vašu pastiersku službu a nech požehnáva i ďalšie kroky Vášho kňazského života, aby Váš život bol nádhernou oslavou Boha.

Anna Húdoková

ROKOVALO ZASTUPITEĽSTVO

(Dokončenie zo str. č. 1)

akcií, okrem Mikuláša pre deti. V súvislosti s trvajúcou mimoriadnou situáciou, z pohľadu na negatívny - klesajúci vývoj príjmov obce, obec ako zriaďovateľ, v spolupráci s riaditeľkou MŠ rozhodla o uzatvorení prevádzky počas letných prázdnin. Na toto rozhodnutie reagovali niektorí rodičia žiadosťou o pokračovanie v prevádzke škôlky aj počas mesiaca júl. Poslanci v diskusiách riešili pokrytie finančných nákladov prevádzky MŠ, ktoré vzniknú naviac počas prevádzky MŠ v čase od 1. do 17. júla 2020. Navrhli, že sa zriekajú odmien za rok 2020, ktoré im podľa schválených „Zásad odmeňovania poslancov OcZ obce Veľký Klíž“ patria. Tento návrh hlasovaním potvrdili. Krytie mzdových nákladov, resp. nákladov na preplatenie nevyčerpanej dovolenky pracovníkov MŠ sa bude riešiť v ďalšom účtovnom období.

V ďalšom poslanci schválili záverečný účet obce Veľký Klíž za rok 2019 a to po vypočítaní stanoviska hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu obce za rok 2019. Starosta oboznámil poslancov s protestom prokurátora k VZN č. 3/2017. Vysvetlil rozpor prijatého VZN so zákonom. Poslanci prijali protest prokurátora a následne schválili návrh nového VZN o pravidlách času predaja v obchode a času prevádzky služieb na území obce Veľký Klíž.

V bode rôzne starosta informoval o pripravovanom Valnom zhromaždení Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s., o komposteroch, ktoré obec dostane v počte 82 kusov o podmienkach ich užívania, o spustení novej web stránky obce 2.7.2020, o pripravovanom letnom kine v mesiaci august, o prenájaní priestorov KD na akciu „Hudba hraje“, ktorú organizujú Hergottovci a televízia SENZI. V diskusiách odznali niektoré návrhy na zorganizovanie dodatočného podujatia za MDD a informácie o pripravovanej letnej fotografickej súťaži, o podrobnostiach ktorej sa dočítate na inom mieste.

OcÚ

Múdri rodičia – šťastné deti

S príchodom teplých mesiacov a s uvoľňovaním opatrení v súvislosti s epidemiou koronavírusu sa môžu deti oprávnené tešiť na prázdniny. Je to pre ne dobrá správa, pretože celý školský rok snívajú, že ich skoro ráno nebude treba ťahať z postele, že sa nebudú musieť hrbíť nad učebnicami a dookola si opakovať poučky či vzorce. Deň, kedy sa na dva mesiace zatvoria brány školy, sa nezadržateľne blíži.

Hoci boli deti viac ako dva mesiace doma, ozajstné voľno to určite nebolo. Museli sa aj doma popasovať s rôznymi zadaniami, projektmi či úlohami, ktoré učitelia priebežne vytvárali a ony im ich vypracované posielali späť na hodnotenie. Mnohým chýbali kamaráti, spoločnosť, voľnosť, rôzne hry a výlety. Pre rodičov to však bol vzácny čas, ktorý mohli svojim ratolestiam venovať. Boli to chvíle na budovanie si vzájomnej

(Pokračovanie na str. č. 6)

○ Ešte v roku 2002 bola dole, oproti schodom kostola, inštalovaná info-tabuľa. Mala za cieľ informovať o novej slovenskej poštovej známke s našim románskym kostolíkom. Tá teda vyšla už dosť dávno, dávno nežije ani ten, kto tabuľu osadil. Po rokoch nastala pozitívna zmena. Tabuľa, ktorá už skôr špatila, ako informovala, bola krátko pred slávnosťou birmovky vymenená za novú. Vkusnú, a štýlovú tabuľu zdobí zväčšenina fotografie leteckého pohľadu na náš románsky kostolík.

Tridsiateho mája sme zaznamenali vynovenie móla pri jazierku Lázeň. Spolu s Rastislavom Belianskym ju uskutočnili Pavol Varga a Milan Bielich. Foto – Dana Smatanová

○ Inštalácia novej informačnej tabuľe, na ktorej je turistická mapa, bola urobená v sobotu 30.mája. Túto novinku, ktorá napomôže k rozvoju turistického ruchu a uvítajú ju predovšetkým návštevníci obce, osadili starosta obce so svojím synom Marekom a predsedom KST Ostrá Vladimírom Saskom.

Slávnosť Prvého svätého prijímania sa v našej farnosti v tomto roku konala 31.mája. K tejto sviatosti pristúpilo celkom desať detí. Sedem dievčat – jedno z Ješkovej Vsi, tri z Klížskeho Hradišťa, dve z Klíža a jedno z Levíc. Chlapci boli traja. Jeden z Klížskeho Hradišťa a dvaja z časti obce Klíž. Foto – Marián Radošovský

Udalosti, Postrehy a Novinky slovom a obrazom v skratke

○ Z príležitosti sviatku Božského srdca sa v nedeľu 21.júna tradične konala svätá omša v klížskej kaplnke, ktorá je zasvätená Bož-

skému srdcu. Na Klíži boli hody – čerešňové hody. Po mesiacoch „izolácie“ sme sa konečne mohli stretnúť, aj keď na voľnom priestranstve, ale predsa. Neskutočne sme sa tešili na túto slávnosť. Hoci hrozilo, že sa rozprší – nezapršalo. Počas svätej omše spievali Klížania. Vírus Covid-19 je nateraz zažehnaný, čo viac si môžeme priať.

Foto – Peter Maťašeje
Informácie zozbieral, napísal a zostavil Peter Maťašeje

ZAVRŠENIE KRSTU

(Dokončenie zo str. č. 1)

Dar sily dodáva statočnosť a odvahu robiť to, čo rozum a múdrosť považuje za správne.

Dar umenia umožňuje v krásne stvorenia vidieť krásu Stvoriteľa a stávať sa ochrancami krásy vo svojom okolí.

Dar nábožnosti povzbudzuje k dôvere v Pána Boha vo všetkých chvíľach života a ku každodennej modlitbe.

Dar bázne Božej chráni od hriechov.

Pred niekoľkými dňami sme v našej farnosti prežívali slávnostné chvíle, radosť z toho, že naši mladí ľudia prijali sviatosť birmovania. Ale tak, ako v bežnom živote po sviatkoch vždy nastávajú všedné dni, aj pre našich birmovancov po tejto slávnosti prichádzajú všedné dni. No práve v nich sa osvedčuje hĺbka viery a ochota žiť podľa pravidiel kresťanského života.

Naším birmovancom prajeme, aby sa završenie krstu v ich mladých životoch prejavovalo schopnosťou vnášať do dnešného sveta svetlo, radosť, vieru, nádej i lásku.

Mons. Anton Kováčik, správca farnosti

MATIÁŠOVO VÍŤAZSTVO

Tribečské osvetové stredisko v Topolčanoch vyhlásilo v marci 2020 súťaž s názvom SME DOMA. Súťažilo sa v troch vekových kategóriách a súťažné kategórie boli: báseň; próza; kresba; maľba a fotografia. Prihlásiť sa do súťaže bolo možné do konca mája 2020. V 2. vekovej kategórii (1.-4.ročník ZŠ) s kresbou nazvanou „Práca na poli“ osadil Matiš Šťastný krásne 1. miesto. Výhra ho samozrejme veľmi potešila. Matiš kreslí veľmi rád a fascinujú ho hlavne rôzne stroje a traktory, ktoré vie nakresliť do najmenšieho detailu.

Peter Maťašeje

Úspešný školák Matiš Šťastný s diplomom za 1. miesto. Foto - Katarína Šťastná

Jún je mesiacom, kedy zvyčajne študenti vysokých škôl končia svoje štúdiá a výsledkom ich niekoľkoročného snaženia býva diplom s titulom. Mladá inteligencia je príslubom nových myšlienok, nápadov a budú to práve títo naši budú viesť našu obec. Chceli by sme každému jednému k úspešnému ukončeniu štúdia zablahoželať, ale nevieme o nich. Preto, ak máte doma absolventa, milí rodičia, napíšte nám o ňom na lístok, v ktorom uvediete meno, titul, názov školy, fakulty a odboru, ktorý ukončil. Lístok vhodte do schránky pri obecnej úrade. Radi im v Novom Cluse zablahoželáme.

Nové tituly

redakcia

Na návšteve v archívoch časť 3.

Putovanie archívami je plné prekvapení a v internetových zdrojoch vieme nájsť podklady a odpovede na otázky z viacerých zaujímavých tém. Mnohé poznatky poznáme vo všeobecnosti, ale čo tak mať ich konkrétne? Presne o našich predkoch. To je výzva, zábava, adrenalín a nikdy nekončiaca cesta objavovania.

Naposledy keď sme cestovali časom sme sa venovali devätnástemu storočiu. Skúsme sa posunúť v čase ešte ďalej. Čo sa dialo v oblasti dnešného Slovenska v dávnejšej minulosti? Povedzme približne pred 300 rokmi? Začiatok 18. storočia bol veľmi slubný. Po Veľkej tureckej vojne boli Turci definitívne vytlačení z Uhorska a prestali byť hrozbou pre mestá a dediny. O pár rokov neskôr (1711) bol podpísaný Szmátsky mier, ktorým sa skončili aj protihabsburské povstania trvajúce vyše sto rokov. Jeden z povstaleckých vojakov bol po dvoch rokoch zboja v Liptovskom Mikuláši zavesený za rebro – Juraj Jánošík. Po dlhých desaťročiach to konečne vyzeralo na pokojné mierové časy. Lenže život nebol jednoduchý, krajina bola zdevastovaná. Juh dnešného Slovenska ešte Turkami, sever povstaním Františka II. Rákociho. A niekde medzi tým v strede leží naša klížska dolina.

V roku 1715 rozhodol snem vo Viedni o tom, že je potrebné zavedenie stáleho vojska a tiež padli rozhodnutia o jeho financovaní. Pochopiteľne – dvor a vojsko bolo vždy platené z daní. Dane mal zaplatiť, ako bolo v zákone pravdivo uvedené „misera plebs contribuens“, teda „úbohý ľud platiaci dane“ – poddaní. Aj medzi poddanými však boli rozdiely. Najbohatšou a aj najpočetnejšou skupinou boli sedliaci. Tí vlastnili v dedine dom (usadlosť) a mali v prenájme od zemepána polia, lúky a vinohrady, na ktorých hospodárili, a za ktoré platili poplatky zemepánovi. Druhou skupinou boli želiari. Tí síce vlastnili dom, ale už nemali v prenájme polia v extraviláne. Len drobný pozemok priláhlý k domu. Najchudobnejšou skupinou boli podželiari, ktorí nemali nič – ani vlastný dom, aby mali možnosť prežiť, slúžili u iných.

Dvor chcel mať prehľad o tom, kto všetko je schopný platiť dane, preto prebehol **súpis usadlostí**. Daň sa vtedy neplatila od hlavy, za každého človeka alebo každého dospelého, ale dane poddaní platili od usadlosti (od dvora). Čím väčšia bola usadlosť a k nej prislúchajúce pozemky, tým vyššiu daň bolo treba zaplatiť. Ale keďže bolo bežné, že v jednom dvore žila nielen jedna rodina, ale aj širšie príbuzenstvo, či ďalší ľudia, ktorí vypomáhali gazdovi (podželiari), tak nemáme informácie o všetkých. Spomínaní sú len hlavní hospodári, vlastníci usadlostí – gazdovia. Ale aj to sú zaujímavé informácie.

Podpis Kolona			
Judex Michael Mihalovich	loh	18	2
Joannes Marko	loh	18	2
Georgius Pupa	loh	6	1
Joannes Gany	loh	6	1
Petrus Poliacsek	loh	6	1
Georgius Poliacsek	loh	6	1
Michael Poliacsek	loh	6	1
Stephanus Poliacsek	loh	6	1

Výrez zo súpisu daňovníkov 1715.

V historických materiáloch sa dozvedáme, že v roku 1715 bolo na Klíži 53 usadlostí. Čo nám to však hovorí? Je to málo alebo veľa? Na prvý pohľad nevieme. Pozrime si preto na porovnanie niektoré obce z okolia. Janová Ves mala 9 usadlostí, v Klátovej Novej Vsi ich bolo 23, čo je rovnaký počet usadlostí ako v Bošanoch. Na hornej Nitre, v celom obvode Bojnice, kam vtedy Klíž patril, bol so svojimi usadlosťami najväčšou dedinou. Pozreli sme sa na Bojnice samotné. Tie ako pánske sídlo s hradom mali len 40 usadlostí.

Ako vidno pri pohľade do súpisu daňovníkov pri sčítaní usadlostí s účelom lepšieho prehľadu pri výbere daní sa k usadlostiam zaznamenávali polia, lúky a vinice. Tie posledné na Klíži neexistovali a teda z dôvodu

nevhodných prírodných podmienok ich nemali zapísané žiadne usadlosti. Klížske usadlosti mali spolu 515 polí a tiež 91 lúk. Veľkosť polí sa v tom období udávala v prešporských mericiach. Prešporská merica nebola len objemová jednotka zodpovedajúca približne 62 litrom pšenice, ale aj rozloha poľa, na ktorú sa dala táto merica zasiať. V dnešných mierach by to bolo približne 20 árov. Veľkosť lúky bola daná rozlohou, ktorú dokázal za deň pokosiť jeden kosec. Veľkosť usadlosti bola štandardne 10-12 rolí a 2 lúky. Ale neboli výnimkou aj menšie usadlosti, ku ktorým patrili len dve polia.

Dostávame sa k tej časti, ktorá má mimo-

riadny význam. V daňových záznamoch nachádzame **mená s priezviskami**. A to nie hocikaké. Kto boli gazdovia, ktorí žili pred 300 rokmi na Klíži?

Asi nebude veľkým prekvapením, že niektoré priezviská ostali na Klíži dodnes. V zoznamoch tak nájdeme gazdovstvá Benkovcov (Samuel Benko a Stephanus Benkó), Bielichovcov (Martinus Bjele a Georgius Bjeli). Staré korene majú u nás rodina Deviatkovcov, ktorí môžu byť nepriamymi potomkami napríklad gazdu Jána (Deviatka Johannes). Rovnako i mnohé iné rodiny, napríklad Juraja Bujnu (Georgius Bujno), Jána Čavoja (Joannes Csavoj), Jána Marka (Joannes Marko), Štefana Poliačika (Stephanus Polyacsek), Štefana Saska (Stephanus Sasko), Jakuba Stančeka (Jacobus Stanczek), Adama Stanka (Adamus Sztanko), Ján Dzian (Johannes Dian), Štefana Matáše (Stephanus Matyas), Jána Matáše (Joannes Mathias), Petra Žilku (Petrus Zsilka). Rovnako menovci a možno i potomkovia Juraja a Štefana Valných (Georgius a Stephanus Valmi), ktorí majú potomkov v Ješkovej Vsi.

V zozname nachádzame aj priezviská, ktoré sa už dnes na Klíži nevyskytujú – Bošanskí, Pavlíkovci, Gogolovci, Motyčkovci, Gašpareje či Pupákovci. Možno sa odsťahovali, možno vymreli po meči, ale viaceré z týchto rodín máme v pamäti ako prezývky – rozlišovacie mená pri priezviskách, ktoré i dnes umožňujú jednoznačnú identifikáciu hlavne pri menovcoch.

Ima & Cognomina Plonorum	Ferras gros Cib. Pos.	Boš. gros Cib. Pos.	Prata gros Falcata	Vinas gros Lokai
Geod Bujno	12	-	2	-
Geod Bujno	12	-	2	-
Geod Dian	6	-	1	-
Geod Dian	6	-	1	-
Geod Dian	12	-	2	-
Geod Dian	6	-	1	-
Geod Dian	6	-	1	-
Geod Dian	6	-	1	-
Geod Dian	6	-	1	-

Výrez zo súpisu daňovníkov 1720.

O päť rokov neskôr, v roku 1720, sa sčítanie obyvateľstva zopakovalo, lebo cisársky dvor nebol spokojný s výsledkom prvého sčítania. Výsledky na Klíži však boli podobné. Podľa štatistiky by malo byť 52 usadlostí, ale v zozname je zapísaných 53 mien. Nie je v našich možnostiach zistiť, či sa pisár pomýlil v sčítovaní alebo v zapisovaní gazdovských mien. Je možné si však všimnúť, že sa pomenili niektoré mená. Viaceré usadlosti zmenili majiteľa za pomerne krátky čas, akým 5 rokov bezpochyby je. Z rovnakého priezviska je možné usúdiť, že väčšinou prebrali hospodárstva synovia alebo bratia už zosnulého gazdu, ale objavili sa aj úplne nové mená, napr. Georgius Smetana. Možno sa práve prísťahoval. A jeho potomkovia alebo menovci žijú na Klíži po tristo rokoch dodnes.

Informácie na internete vyhľadal

Ing. Marek Švirloch

Spracovala Mgr. Marcela Švirlochová

Pokračovanie v budúcom čísle

CHVÁLYHODNÁ INICIATÍVA

Prícestná kaplnka nad križovatkou v hornej časti Klížskeho Hradišťa dostala nový šat.

Foto - Peter Maťašeje

Historicky v nej bývala soška sv. Floriána – patróna hasičov. Na obnovenie náterov sa na podnet svojich starých rodičov Karola (91) a Jozefíny (89) Kňazeových podujal ich vnuk Peter. Ich starostlivosť a jeho zručnosť si zaslúžia pochvalu a uznanie. Minimálne takéto ocenenie si zaslúžia aj všímavé a šikovné občianky spomínanej časti obce, ktoré aktívne vyplnili – vysadili prázdne miesta po vyschnutých krušpánoch povedľa chodníka. Polievajú (keď ešte nepršalo), okopávajú a už sa môžeme všetci tešiť, keď ich zatiaľ zelené rastliny zakvitnú.

Ing. Anton Stanko, starosta obce

ZÁJAZD, KTORÝ SA VYDARIL

V skoré sobotné ráno 13. júna sme sa vybrali

naplniť plánovaný program prvého turistického autobusového zájazdu tohto roka.

Cesta smerovala do Kremnice. Práve v meste baníkov a minciarov sa začala plánovaná túra, ktorej hlavným cieľom bol tajomný vrch Veľestúr. Už prvé metre potvrdili to, čo bolo avizované. Pôjde sa stále do kopca. Ešte nás vyrušil prechod cez železničnú trať po ktorej práve, a dosť nečakane, prefrčala vlaková súprava. Potom už len pot a slzy. Pravdaže, trochu zveličené, ale prechádzka to nebola ani náhodou. Výdych znamenala až prestávka, ktorú nám ponúkla lokalita nazvaná Chata Hostinec (1160m). Nachádza sa tu chata patriaca KST Kremnica. Tentoraz ale hostila žilinských turistov, s ktorými sme nadviazali priateľské debaty.

Následne sme smerovali k piatemu najvyššiemu vrcholu Kremnických vrchov. Je ním Veľestúr (1 254 m.). Vrchol, na ktorom sa nachádza zoskupenie andezitových skál, o ktorom niektorí tvrdia, že je to mohyla, iní, že to bolo staré obetné miesto. Čo je ale najväčšou záhadou, lákadlom a osobitosťou tohto vrchu sú záhadné nápisy vytesané na temer kolmej južnej skalnej stene pod vrcholom. Len štvrtina od Veľestúra je vzdialená lokalita Zlatá studňa (1265 m), čo bol najvyšší bod putovania klížskych turistov po Kremnických vrchoch. V Kráľickom sedle (1 185 m) sme videli mnoho značiek, ktoré patria bežeckému lyžovaniu. Prechodom cez Bystrické sedlo (1 190 m) bola Skalka vzdialená už len dvadsať minút. Po päť a pol hodinovej túre – vrátane prestávok – a prejení 14 kilometrov bola naplnená turistická časť zájazdu. Naozaj nebola ľahká, veď bolo treba prekonať prevýšenie 660 metrov.

Zo Skalky nás autobus doviezol do centra historickej Kremnice. Program bol voľný, každý si vybral to, čo ho najviac zaujímal. A nevedil ani dažď, ktorý sa spustil. Bol len akousi kulisou záveru zájazdu, z ktorého sme sa vrátili krátko pred devätnástou hodinou.

Text a foto Peter Maťašeje

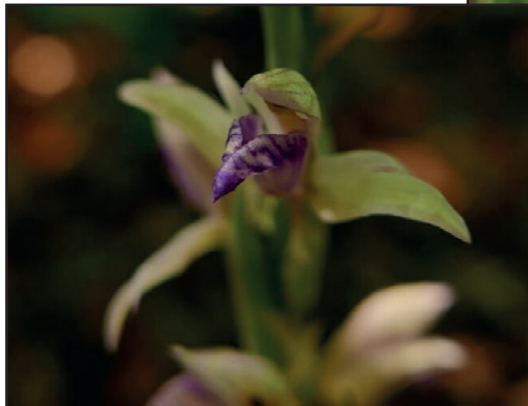

Modruška pošvatá v našich lesoch

Kol'ki z nás chodíme do našich hôr. Za oddychom, na turistiku, zbierať huby, lesné plody. Kvetenu si ale všimame asi len okrajovo. Pekné kvietky registrujú najmä dievčatá a ženy. Tešia sa z ich krásy a zavše na ňu upozorňujú. Občas sa stane, že v prírode stretneme niekoho, kto lesnú kvetenu sleduje oveľa pozornejšie a so záujmom. Niečo také sa stalo pred pár dňami. Výsledkom takéhoto a podobných stretnutí potom môže byť rozšírenie poznania. Poznania, že aj v našich lesoch rastú vzácne a pozoruhodné lesné kvetiny, ktorých výskyt sme doteraz neregistrovali. Náhodné stretnutie s trojicou z Trenčína bolo niečím podobným. Dozvedeli sme sa, že u nás sa vyskytuje rastlina, ktorá nie je až taká rozšírená. Jedná sa o Modrušku pošvatú. Tu už budem citovať Adelu Strechovú, ktorá nám o výskyte spomínanej rastliny napísala niečo viac.

Modruška pošvatá (Limodorum abortivum) patrí do čeľade Vstavačovité (Orchidaceae), čiže je to orchidea a je u nás zákonom chránená ako väčšina orchideí. Ako väčšina rastlín z tejto čeľade žije v symbióze s hubami a teda vykopať a presadiť ju do iného prostredia (napr. do záhrady) je pre ňu záhubou. Preto jediná možnosť ako sa tešiť z ich krásy, je obdivovať ich v prírode. Modruška pošvatá nie je jediná orchidea rastúca na Slovensku, máme niekoľko druhov a aj na našom výlete u Vás sme niekoľko objavili a nafotili. Jedná sa

Modruška pošvatá (Limodorum abortivum), ktorej výskyt bol zaznamenaný v našich lesoch.

Foto - Adela Strechová

o tieto kvetiny: Modruška pošvatá, Vemenník dvojlistý, Prilbovka biela a Hniezdovka hľistová.

Peter Maťašeje

Poz. red. Pripadným záujmom fotografie uvedených rastlín radi zašleme.

Múdri rodičia – šťastné deti

(Dokončenie zo str. č. 2)

dôvery a príležitosti k rozhovoru s nimi pri vstávaní, líhaní, prechádzke, pri hre, keď pomáhali pri práci doma či v záhrade.

Málokedy sa podarí byť s deťmi celé dni a prežiť s nimi rôzne situácie, ktoré život prináša. Už od útleho veku by sme svoje deti mali učiť dobrému správaniu. Najlepším spôsobom, ako deti priviesť na správnu cestu, je rozhovor s porozumením. Aj keď sa to môže zdať banálne a samozrejme, iba správne a citlivo vedený rozhovor a rady, ktoré neprikazujú, ale vyplývajú zo skúseností nás – rodičov spôsobia, že z detí sa stanú sebavedomí dospelí, ktorí budú mať úspešný život a budú vedieť, že sme im spolu s láskou darovali aj svoj čas, múdrosť a pomohli im nájsť odpoveď na otázku, čo je v živote dôležité a podstatné.

Staroveký príbeh hovorí o tom, ako sa matka päťročného chlapca pýtala mudrca, kedy ho má začať vychovávať. Dostala odpoveď, že najdôležitejšie roky na výchovu svojho syna už premeškala.

Každému z nás dobre padne spoločnosť dobre vychovaného človeka. Je priam liečivé pociťovať atmosféru domova, v ktorom dobro patrí k dennému poriadku, kde je každý plný ohľadu, kde je vzájomné porozumenie tak samozrejme ako každodenné dýchanie. Dobré spôsoby patria k najväčším hodnotám života. Nech láska, šťastie, zdravie, pokoj, pohoda, porozumenie sú stálymi hosťami v každej domácnosti. Len vtedy bude život krajší a jednoduchší.

Anna Kňazeová

Naši turisti opäť aktívni

Prvá júnová sobota znamenala pre Klub Slovenských turistov Ostrá návrat k aktívnej činnosti v prostredí, v ktorom pôsobí. Konečne. Ved' známe okolnosti nedovoľovali vyvíjať a organizovať plánované podujatia a ani iné aktivity. Jednou z takých bola aj plánovaná brigáda ku Dňu Zeme. Či už to bola náhrada za neuskutočnené plány, alebo spontánna reakcia na potrebu aktivizovať sa a urobiť niečo pre okolitú prírodu, to už nie je podstatné. Faktom zostáva, že sa v spomínanej sobotu stretlo jedenásť ľudí z klubu. Pred kultúrnym domom sa nakladalo všetko potrebné náradie, nová informačná tabuľa, krovinorez. Prišiel aj starosta obce Ing. Anton Stanko, v súčinnosti s ktorým sa všetko pripravovalo.

Kvantum práce odviezol Peter Kňaze z Kráčín. Krovinorezom vykosiť pomerne veľké plochy. Zaslúžil sa tak o to, že najnavštevovanejšie miesta našich hôr zostali po brigáde vzorne upravené a museli potešiť a hlavne príjemne prekvapiť všetkých tých, ktorí tam krátko na to prišli.

Cieľom brigády boli najnavštevovanejšie miesta, ktorými sú Vrch Hora a Michalov vrch. Dve skupiny si tieto lokality podelili. Na Vrch Hore bola inštalovaná nová informačná tabuľa s mapou okolitých Tribečských lesov a obcí. Vykosilo sa okolie posedenia, ohniska, bol vyčistený interiér ruiny renesančného kostola. Taktiež bolo vykosené jeho okolie, píliť sa drevo a bola prevedená celková úprava. Na Michalovom vrchu bol vykosený chodník k vyhliadke, tiež priestory okolo posedenia, prestrihal sa chodník a bola inštalovaná nová vrcholová kniha. Určite stojí za pozornosť, že už jubilejná dvadsať v poradí!

Text a foto Peter Maťašeje

FUTBAL A – mužstvo

Po dlhej pauze spôsobenej pandémiou koronavírusu naši futbalisti v rámci prípravy na novú sezónu odohrali zápasy:

7.6.2020 **Veľký Klíž - Kuzmice 5 : 1 (2:1)** góly OŠK: Kučera Š. 2, Chrenko P., Kučera J., Duša P.

14.6.2020 **Veľký Klíž - Šimonovany 2 : 2 (0:1)** góly OŠK: Kučera Š., Chrenko P. **MaS**